



Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Η καταστροφή των Ψαρών»

Συγγραφή: ΚΟΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΚΟΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ



**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014



ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr



Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η καταστροφή των Ψαρών

Εφαρμογή σεναρίου

Κωνσταντίνος Κόμπος.

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Κόμπος.

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

10 12/Θ Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης (ενταγμένο στο ΑΠΘ)

Χρονολογία

Από 10-03-2014 έως 21-03-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, τεύχος β΄, ενότητα 5: «Γιορτάζω και θυμάμαι, η καταστροφή των Ψαρών», σσ. 78-79.

Διαθεματικό

Ναι



Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Ιστορία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Μελέτη Περιβάλλοντος

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 14 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο εκπαιδευτικός γνωρίζει τις ιστοσελίδες που θα επισκεφτούν τα παιδιά για την εύρεση πληροφοριών. Οι μαθητές/-τριες γνωρίζουν να χρησιμοποιούν εργαλεία ζωγραφικής στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τις βασικές λειτουργίες του υπολογιστή: άνοιγμα, αποθήκευση αρχείου και φακέλου, γράψιμο στον κειμενογράφο, αντιγραφή και επικόλληση κειμένου και εικόνας, μεταφορά δεδομένων σε μονάδα αποθήκευσης αρχείων. Ακόμη, τα παιδιά έρχονται σε επαφή με κείμενα στο διαδίκτυο. Η σχολική μονάδα διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής και η σχολική τάξη οθόνη προβολών και υπολογιστή με προβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Κόμπος, Η καταστροφή των Ψαρών, Γλώσσα Γ' Δημοτικού, 2014.



Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αντλεί στοιχεία από άλλα σενάρια

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην ενότητα «Γιορτάζω και θυμάμαι» (σχολικό βιβλίο *Γλώσσα Γ' Δημοτικού*, τεύχος β', σσ. 78-79) και αναδεικνύει το γεγονός της θυσίας χιλιάδων ανθρώπων για ανεξαρτησία και ελευθερία. Το ποίημα του Διονυσίου Σολωμού στο σχολικό εγχειρίδιο μεταφέρει τα παιδιά σε έναν άλλο κόσμο, στον οποίο τα ιδανικά της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και της ανεξαρτησίας θεωρείται ότι αξίζουν την ανθρώπινη θυσία.

Τα παιδιά και ο εκπαιδευτικός συζητούν για τον επαναστατικό αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία και ελευθερία. Τα ιδανικά αυτά αποτελούσαν πάντα για τους Έλληνες αιτίες αντιπαλότητας και αγώνων με τους κατακτητές τους. Τα παιδιά ερευνώντας στο διαδίκτυο γνωρίζουν και για άλλους αγωνιστές, αλλά και για τη βοήθεια που προσέφεραν οι ποιητές, οι ζωγράφοι αλλά και οι διανοούμενοι στον αγώνα των στρατιωτικών και πολιτικών στη δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους. Περιγράφοντας εικόνες που παρουσιάζουν τον επαναστατικό αγώνα των Ελλήνων αναπτύσσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο, ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποιούν γραμματικούς και ορθογραφικούς κανόνες. Ακόμη, τα παιδιά ασκούνται στην εύρεση πληροφοριών σε ιστοσελίδες.

Στο σενάριο περιλαμβάνονται δραστηριότητες όπως:

- η χρήση του παγκόσμιου ιστού·
- η δημιουργία κειμένων με εικόνες·
- η χρήση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από ιστότοπους·
- η δημιουργία εικόνων ζωγραφικής·



- η χρήση λογισμικών εργαλείων.

Μέσα από το σενάριο τα παιδιά:

- Εκφράζουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους για τον αγώνα των προγόνων τους.
- Αναπτύσσουν κριτική σκέψη, επεξεργάζονται και παράγουν κείμενα και αξιοποιούν και οργανώνουν πληροφορίες με ψηφιακά πολυτροπικά μέσα.
- Δημιουργούν εικόνες και κατασκευές.
- Ασκούνται στη χρήση ΤΠΕ.

Το σενάριο εξελίσσεται στην τάξη και στο εργαστήριο των Η/Υ.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο προβάλλει στα παιδιά τα ιδανικά της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και της πάλης για την κατάκτησή τους. Ακόμη τα παιδιά κατανοούν την έννοια της 'ανθρώπινης θυσίας' στην υπεράσπιση ιδανικών που είναι υπεράνω του ατόμου. Η δόξα των ανθρώπων οι οποίοι αν και είναι λίγοι και αδύναμοι μάχονται ενάντια στους πολλούς και δυνατούς για την επίτευξη των ιδανικών τους, είναι πάντα η μεγαλύτερη ανταμοιβή τους. Ακόμη, τα παιδιά μαθαίνουν για τον εθνικό ποιητή της χώρας τους και μούνται στην τέχνη της ζωγραφικής η οποία εμπνέεται από τους αγώνες των Ελλήνων.

Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ παράγουν εικόνες και κείμενα, ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποιούν μέρη του λόγου, όπως ουσιαστικά, ρήματα και επίθετα. Ακόμη, με τη χρήση του λογισμικού προγράμματος Google Earth περιηγούνται σε ελληνικά νησιά που πρωτοστάτησαν στην Ελληνική Επανάσταση του 1821. Τα παιδιά περιηγούνται στην πόλη τους και αναγνωρίζουν τα μνημεία των αγωνιστών για εθνική ανεξαρτησία. Δημιουργώντας ένα σταυρόλεξο με τους εθνικούς ήρωες του



1821 μαθαίνουν για αυτούς και τους αγώνες τους και χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι επιμέρους στόχοι αναλύονται ως εξής:

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν τον εθνικό ποιητή Δ. Σολωμό και το έργο του·
- να γνωρίσουν τη σημασία των αγώνων για ελευθερία, ανεξαρτησία, αυτοδιάθεση·
- να γνωρίσουν ότι η θυσία των ανθρώπων για τα ιδανικά τους αποτελεί πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία ποιημάτων, έργων ζωγραφικής και όχι μόνο·
- να γνωρίσουν τους αγώνες των Ελλήνων για τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους·
- να γνωρίσουν αγωνιστές του 1821 αλλά και καλλιτέχνες που ύμνησαν με τα έργα τους τον ελληνικό αγώνα·
- να αναπτύξουν στάσεις ζωής, στην υπεράσπιση των ιδανικών τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο·
- να δημιουργήσουν περιγραφικά κείμενα γραπτά και προφορικά·
- να μάθουν να εντοπίζουν και να αντλούν πληροφορίες από ένα πολυτροπικό κείμενο·



- να χρησιμοποιούν τα μέρη του λόγου στον προφορικό και τον γραπτό λόγο τους·
- να δημιουργούν πολυτροπικό κείμενο·
- να επικοινωνούν γραπτά ή προφορικά·
- να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν ρηματικούς χρόνους·
- να χρησιμοποιούν ορθογραφικούς κανόνες·
- να μάθουν να επικοινωνούν και να παρουσιάζουν τις εργασίες τους τόσο προφορικά όσο και γραπτά.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μάθουν τον τρόπο άντλησης πληροφοριών από το διαδίκτυο και να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης σε έναν ιστότοπο·
- να δημιουργούν ψηφιακά αρχεία·
- να χρησιμοποιούν εντολές όπως αντιγραφή, επικόλληση, αποθήκευση·
- να αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες·
- να δημιουργούν κείμενα με ζωγραφιές που κατασκευάζουν στον Η/Υ·
- να δημιουργούν σταυρόλεξα·
- να χρησιμοποιούν λογισμικά προγράμματα για να πλοηγηθούν στη χώρα τους.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές ασκούνται στην ανακαλυπτική και ομαδοσυνεργατική μάθηση διερευνώντας στο διαδίκτυο για την καταστροφή των Ψαρών το 1824. Χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο, οι μικροί/-ές μαθητές/-τριες γνωρίζουν τον εθνικό ποιητή Διονύσιο Σολωμό και πληροφορούνται για τους αγώνες των προγόνων τους.



Με το λιτό ποίημα της «Δόξας» που λειτουργεί ως επίγραμμα της θυσίας των Ελλήνων τα παιδιά πληροφορούνται για την περιεκτικότητα του ποιητικού λόγου. Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ αποκτούν γρήγορα τις πληροφορίες που θέλουν, σχεδιάζουν, οργανώνουν και αυτενεργούν και η μάθηση γίνεται ενεργητική. Ακόμη, τα παιδιά αποκτούν ιδανικά και μαθαίνουν ότι η πίστη σε αυτά πολλές φορές οδηγεί και στον θάνατο.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο εφαρμόζεται με αφορμή τον εορτασμό της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 στις 25 Μαρτίου, και στοχεύει στη γνωριμία των παιδιών με τον εθνικό ποιητή Δ. Σολωμό και τα ιδανικά των προγόνων τους. Τα παιδιά πληροφορούνται για τον αγώνα των Ελλήνων και τις θυσίες τους για την ελευθερία και τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να επικοινωνούν (προφορικά και γραπτά) κατανοώντας και παράγοντας κείμενα αποτελεί στόχο όχι μόνο του σεναρίου αλλά και του γλωσσικού μαθήματος που διδάσκεται στη Γ' τάξη, σύμφωνα με το βιβλίο του δασκάλου(σ. 10). Ακόμη, τα παιδιά ασκούνται στη γραφή τίτλων και κειμένων ακολουθώντας τους γραμματικούς και ορθογραφικούς κανόνες, σύμφωνα με το βιβλίο του δασκάλου(σ. 12). Ο αυτοσχεδιασμός στη δημιουργία εικόνων και κειμένων με τη χρήση ΤΠΕ δίνει στα παιδιά τη δυνατότητα να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, σύμφωνα με το βιβλίο του δασκάλου(σ. 8).



Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Με τη χρήση των ΤΠΕ τα παιδιά:

- Ασκοούνται στην πλοήγηση και στην εύρεση πληροφοριών σε ιστοσελίδες και ιστότοπους.
- Χρησιμοποιούν κειμενογράφο για παραγωγή και επεξεργασία κειμένων.
- Χρησιμοποιούν λογισμικό, για να δημιουργήσουν σταυρόλεξα.
- Χρησιμοποιούν λογισμικό, για να γνωρίσουν την Ελλάδα.

Κείμενα

Σολωμός Διονύσιος [«Η Καταστροφή των Ψαρών»](#)

Γύζης Νικόλαος [«Η Δόξα των Ψαρών»](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Τη Δευτέρα 10/3/2014 για ένα διδακτικό δίωρο τα παιδιά στο μάθημα της Γλώσσας παρακολουθούν στην αίθουσα διδασκαλίας τους το βίντεο που αναφέρεται στον αγώνα των Ελλήνων στη θάλασσα στην Επανάσταση του 1821 και στην καταστροφή των Ψαρών από τον ιστότοπο www.youtube.com/watch?v=G-3aDa2LsPA.

3η διδακτική ώρα

Λόγω του μεγέθους της ταινίας και την επόμενη μέρα 11/3/2014 συνεχίζεται για μία διδακτική ώρα η προβολή της ταινίας. Την επόμενη διδακτική ώρα, της ίδιας μέρας, γίνεται συζήτηση με τα παιδιά για τις γνώσεις που έχουν για την Ελληνική Επανάσταση.



Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού: «Γνωρίζετε ήρωες του '21;» Τα παιδιά απαντούν, τον Κολοκοτρώνη, το Μιαούλη, τον Κανάρη, τον Αθανάσιο Διάκο κ.α. Στην ερώτηση: «Γνωρίζετε ηρωίδες του '21;» τα παιδιά δεν απαντούν, ίσως γιατί οι ηρωίδες ήταν λίγες, αφού η θέση της γυναίκας ήταν διαφορετική. Μέσα από τη συζήτηση με τα παιδιά διαπιστώνεται ότι γνωρίζουν για την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού: «Γιατί οι Έλληνες επαναστάτησαν ενάντια στους Τούρκους;» τρία παιδιά αναφέρουν ότι ήθελαν να είναι ελεύθεροι και όχι σκλάβοι τους. Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού: «Τι είναι σκλάβος;» ένα κορίτσι απαντά: «Αυτός που κάνει ότι του λένε οι άλλοι και δεν μπορεί να αρνηθεί, γιατί τότε ο αφέντης του θα τον σκοτώσει».

4η & 5η διδακτική ώρα

Την Πέμπτη¹ 13/3/2013, το πρώτο δίωρο η τάξη ασχολείται με την καταστροφή των Ψαρών, που ήταν μια ήττα της Ελληνικής Επανάστασης με τραγικές συνέπειες για την ανθρωπότητα, όπως αυτή της Χίου. Η απάνθρωπη σφαγή χιλιάδων αθώων ανθρώπων δημιουργεί αποτροπιασμό και αγανάκτηση σε όλους τους ευαίσθητους καλλιτέχνες, ποιητές, ζωγράφους, γλύπτες. Ο εκπαιδευτικός προβάλλει στην οθόνη της τάξης το ποίημα του Δ. Σολωμού από την ιστοσελίδα του ΠΙ² http://www.pi-schools.gr/books/dimotiko/glossa_c/c_mat_2.pdf και τα παιδιά διαβάζουν στο βιβλίο τους το ποίημα. Οι κάτωθι φωτογραφίες αποτελούν τεκμήριο εφαρμογής.

¹ Την Τετάρτη 12/3/2013 δεν πραγματοποιήθηκαν μαθήματα, λόγω 24ωρης απεργίας της ΑΔΕΔΥ.

² ΠΙ = Παιδαγωγικό Ινστιτούτο



Ένα παιδί δείχνει στον χάρτη της Ελλάδας που έχει ως υπόμνημα το σχολικό βιβλίο τη θέση των Ψαρών, ενώ ένα άλλο δείχνει στον αναρτημένο χάρτη της τάξης το ίδιο. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά γνωρίζουν τη θέση των Ψαρών στον Ελλαδικό χώρο. Στη συνέχεια τα παιδιά συνεχίζουν στην ανάγνωση του ποιήματος του Δ. Σολωμού στην επόμενη σελίδα του σχολικού εγχειριδίου.



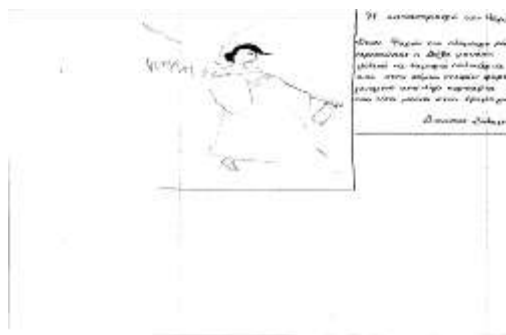
Δυστυχώς η μελοποίηση του ποιήματος στον ιστότοπο www.com/watch?v=JbCASUw2ptw που αναφέρει το συντεταγμένο σενάριο δεν υπάρχει αφού έχει αφαιρεθεί. Ο εκπαιδευτικός προβάλλει το ίδιο ποίημα από την ιστοσελίδα <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1687,5390/> και ζητά από τα παιδιά να δουν το όνομα του ζωγράφου και να παρατηρήσουν τις δύο εικόνες (της καταστροφής των Ψαρών και της Δόξας) που συνοδεύουν το ποίημα.

Τα παιδιά διαπιστώνουν ότι και οι δύο ζωγραφιές είναι του Ν. Γκύζη. Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού: «Τι θέλει να δείξει ο ζωγράφος στον κόσμο;» ένα αγόρι απαντά: Στην πρώτη δείχνει το μέγεθος της καταστροφής με πληγωμένους, νεκρούς,



καπνούς και φωτιές, ενώ στη δεύτερη δείχνει τη Δόξα χωρίς ζωντανούς αλλά με νεκρούς σε ένα ερημωμένο μέρος. Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού: «Θα μπορούσε ο θεατής να καταλάβει τι παριστάνει η ζωγραφιά χωρίς το κείμενο;» το ίδιο παιδί απαντά ότι στην πρώτη ζωγραφιά βλέπει κάποιος μια καταστροφή, στη δεύτερη όμως μπορεί να είναι η Νίκη, η Δόξα ή κάτι άλλο.

Στο διάστημα αυτό, μια μαθήτρια σκιαγραφεί τη Δόξα και αντιγράφει³ το ποίημα του Δ. Σολωμού.



Στην ερώτηση του εκπαιδευτικού: «Πιστεύετε ότι ο Δ. Σολωμός έγραψε το ποίημα και στη συνέχεια ο Ν. Γύζης ζωγράφισε;» όλα τα παιδιά απαντούν «ναι». Ο εκπαιδευτικός προβάλλει την ιστοσελίδα για το Νικόλαο Γύζη, <http://www.pemptousia.gr/2011/06/νικολάου-γύζη-η-δόξα-των-ψαρών> και τα παιδιά πληροφορούνται ότι τα έργα του καλλιτέχνη είναι πολύ μεταγενέστερα του γεγονότος. Στο σχολικό εγχειρίδιο αναγράφεται η ημερομηνία της καταστροφής των Ψαρών από τους Τούρκους στις 22/6/1824.

Τα παιδιά εντοπίζουν τις λέξεις του ποιήματος που δείχνουν την τραγικότητα του γεγονότος που είναι: «ολόμαυρη ράχη», «μονάχη», «λίγα χορτάρια» και «έρημη

³ Τεκμήριο εφαρμογής



γη». Με τον τρόπο αυτό αντλούν πληροφορίες και κατανοούν τη χρήση του λόγου στην περιγραφή και απόδοση συναισθημάτων, ενώ αναπτύσσουν τον προφορικό τους λόγο απαντώντας στα ερωτήματα του εκπαιδευτικού:

- Γιατί η Δόξα περπατά μοναχή της;
- Τι θέλει να τονίσει ο ποιητής λέγοντας ότι η Δόξα είναι μόνη της;
- Γιατί αναφέρει ο ποιητής τις λέξεις «ολόμαυρη ράχη»;
- Γιατί ο ζωγράφος βάζει στη Δόξα φτερά;
- Ποια αρχαία θεότητα, που συχνά την απεικονίζαν σε γλυπτά, γνωρίζετε που είχε φτερά;

Ενδεικτικές απαντήσεις των παιδιών στα παραπάνω ερωτήματα είναι αντίστοιχα:

- Η Δόξα είναι μια κοπέλα που περνά πάνω από τις μάχες και στεφανώνει τους σκοτωμένους.
- Η Δόξα δεν έχει φίλους αλλά είναι μόνη για να μας πει την ιστορία
- Η ολόμαυρη ράχη δείχνει φωτιές, καπνούς και καταστροφή.
- Γιατί η Δόξα πηγαίνει από ένα μέρος σε ένα άλλο πετώντας.

Ένα παιδί αναφέρει ότι στην Ακρόπολη οι Αθηναίοι είχαν ναό στην Άπτερο Νίκη για να μη φύγει η Νίκη από την πόλη τους. Την Παρασκευή 14/3/2014 τα παιδιά παρακολουθούν την Ελληνική Επανάσταση του '21 με τη ματιά των ζωγράφων στους ιστοτόπους <http://www.youtube.com/watch?v=jPiTSEIClno> και <http://www.youtube.com/watch?v=ub-hjFGLNNY>. Μέσα από τις εικόνες τα παιδιά μαθαίνουν για τον αγώνα των Ελλήνων και τους ζωγράφους που εμπνεύστηκαν από αυτόν. Οι εικόνες που παρακολουθούν με τη συζήτηση που γίνεται συμβάλλουν στην απόκτηση ιστορικής γνώσης, αφού μια εικόνα ισοδυναμεί με χίλιες λέξεις, όπως λέει ο Κομφούκιος. Στη συνέχεια τα παιδιά και ο εκπαιδευτικός συζητούν για τον αγώνα και των άλλων Ελλήνων στα νησιά Ύδρα, Σπέτσες, Σάμος αλλά και στη Ρούμελη και την Πελοπόννησο για ελευθερία και ανεξαρτησία, αφού παρακολουθούν εικόνες από ήρωες του '21 και στιγμές του αγώνα που εξηγεί ο εκπαιδευτικός σταματώντας τη



ροή της προβολής. Κατόπιν ένα-ένα παιδί κάθεται στον Η/Υ της τάξης και προβάλλει εικόνες ηρώων του '21 με τη χρήση μηχανών αναζήτησης. Δυστυχώς μόνο τέσσερα από τα δεκαέξι παιδιά του τμήματος συμμετέχουν σε αυτή τη δραστηριότητα, αφού ο χτύπος του κουδουνιού σημαίνει το τέλος της διδακτικής ώρας.

6η διδακτική ώρα

Τη Δευτέρα 17/3/2014 τα παιδιά επισκέπτονται την αίθουσα Πληροφορικής και εκεί κάθονται ανά δύο μπροστά σε έναν Η/Υ. Χρησιμοποιώντας το λογισμικό πρόγραμμα Google Earth τα παιδιά με τη βοήθεια και τις οδηγίες του εκπαιδευτικού επισκέπτονται τα ελληνικά νησιά που πρωτοστάτησαν στην Ελληνική Επανάσταση του 1821.

Γνωρίζουν πού βρίσκονται τα Ψαρά, η Ύδρα, οι Σπέτσες και η Κάσος μέσα στο Αιγαίο. Αντιλαμβάνονται την απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στην επαναστατημένη ηπειρωτική χώρα και τα Ψαρά. Οι μαθητές κατανοούν τη δυσκολία του εγχειρήματος για ελευθερία και ανεξαρτησία των Ψαριανών, λόγω της γεινιάσής τους με την Τουρκία. Στη συνέχεια περιηγούνται πάνω στο νησί, όπως είναι σήμερα, και γνωρίζουν τις παραλίες του, τα ξωκλήσια του, και τα έργα με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που έχουν γίνει. Βλέπουν τα σπίτια και τους δρόμους του μικρού νησιού όπως είναι σήμερα, εκεί που άλλοτε οι κάτοικοί του θυσιάζονταν για τα ιδανικά τους.



Την ίδια εργασία επαναλαμβάνουν και για τα άλλα νησιά της χώρας μας, όπως η Ύδρα, οι Σπέτσες και η Κάσος. Ακόμη ταξιδεύουν στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα. Προσπαθούν να βρουν την Τρίπολη και το Μεσολόγγι, δύο πόλεις που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον αγώνα των επαναστατημένων Ελλήνων του 1821. Βλέπουν την πρώτη πρωτεύουσα της χώρας, το Ναύπλιο με το ενετικό του κάστρο, το Παλαμήδι, και περιηγούνται στο πάρκο με τα μνημεία των ηρώων του 1821. Με τη χρήση του Google Earth τα παιδιά γνωρίζουν και ταξιδεύουν σε όλη την Ελλάδα και ξεναγούνται στις ομορφίες της.

7η διδακτική ώρα

Την Τρίτη 18/3/2014 τα παιδιά στην αίθουσα Πληροφορικής χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο δημιουργούν κείμενα με εικόνες για τον Δ. Σολωμό και τον Ν. Γύζη, με αυτόν τον τρόπο πληροφορούνται για τους δύο μεγάλους καλλιτέχνες, οι οποίοι με τα έργα και τη δυναμική τους επηρέασαν και επηρεάζουν πολλές γενιές Ελλήνων. Οι μαθητές ασκούνται στη χρήση του κειμενογράφου αλλά και στην εισαγωγή εικόνων



και κειμένων, καθώς και στη μορφοποίηση αυτών, ενώ ταυτόχρονα καλλιεργούν τον γραπτό και προφορικό λόγο τους και παράγουν πολυτροπικά κείμενα. Ακόμη, αναγράφουν την πηγή από όπου αντλούν τις πληροφορίες τους τις οποίες επεξεργάζονται γλωσσικά και δεν αρκούνται μόνο στην αποκοπή ή αντιγραφή και επικόλληση κειμένων.

Μια ομάδα παιδιών δημιουργεί το κάτωθι κείμενο για το Δ. Σολωμό



Ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός γεννήθηκε στις 8 Απριλίου του 1798 στη Ζάκυνθο. Σε πολύ μικρή ηλικία έμεινε ορφανός και το 1808 έφυγε για σπουδές στην Ιταλία.

Επτά χρόνια αργότερα πήρε το απολυτήριο από το Λύκειο της Κρεμόνας και γράφτηκε στο πανεπιστήμιο της Πάβιας, απ' όπου πήρε το πτυχίο της Νομικής. Παράλληλα με τις σπουδές στη νομική, για την οποία ουδέποτε ενδιαφέρθηκε, άρχισε να γράφει στίχους στην ιταλική γλώσσα, ενώ ήρθε σε επαφή με διαπρεπείς φιλοσόφους, φιλόλογους και αξιόλογους εκπροσώπους της λογοτεχνικής κίνησης της εποχής.

Το 1818 επέστρεψε στη Ζάκυνθο, όπου παρέμεινε για δέκα χρόνια. Εκεί άρχισε να γράφει τα πρώτα του αξιόλογα στιχουργήματα στα ελληνικά. Το πρώτο εκτενές ελληνικό ποίημά του και πλέον γνωστό είναι ο *Ύμνος στην Ελευθερία*, απόσπασμα του οποίου καθιερώθηκε ως Εθνικός μας Ύμνος. Λίγο αργότερα, συνέθεσε το λυρικό ποίημα *Εις τον θάνατο του Λορδ Μπάυρον* και ακολούθησαν, *Η καταστροφή των Ψαρών*, *Η Φαρμακωμένη*, *Ο Λάμπρος*, *Εις*



Μοναχίν, Ο Κρητικός, Οι ελεύθεροι πολιορκημένοι, Ο Πορφύρας.

Στα τέλη του 1828 εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Κέρκυρα, συνεχίζοντας την ενασχόλησή του με την ποίηση σχεδόν απομονωμένος. Δεν έκανε ούτε ένα ταξίδι στην ελευθερωμένη Ελλάδα, γιατί, έβλεπε με το φως της ψυχής.

Στις 3 Φεβρουαρίου του 1849 παρασημοφορήθηκε με το Χρυσό Σταυρό του Σωτήρος, γιατί «με την ποίηση του διέγειρε τα αισθήματα του λαού στον αγώνα για εθνική ανεξαρτησία».

Πέθανε στις 9 Φεβρουαρίου του 1857 στην Κέρκυρα. Τα οστά του μεταφέρθηκαν το 1865 στη Ζάκυνθο και τοποθετήθηκαν αρχικώς σ' ένα μικρό μασωλείο στον τάφο του Ανδρέα Κάλβου.

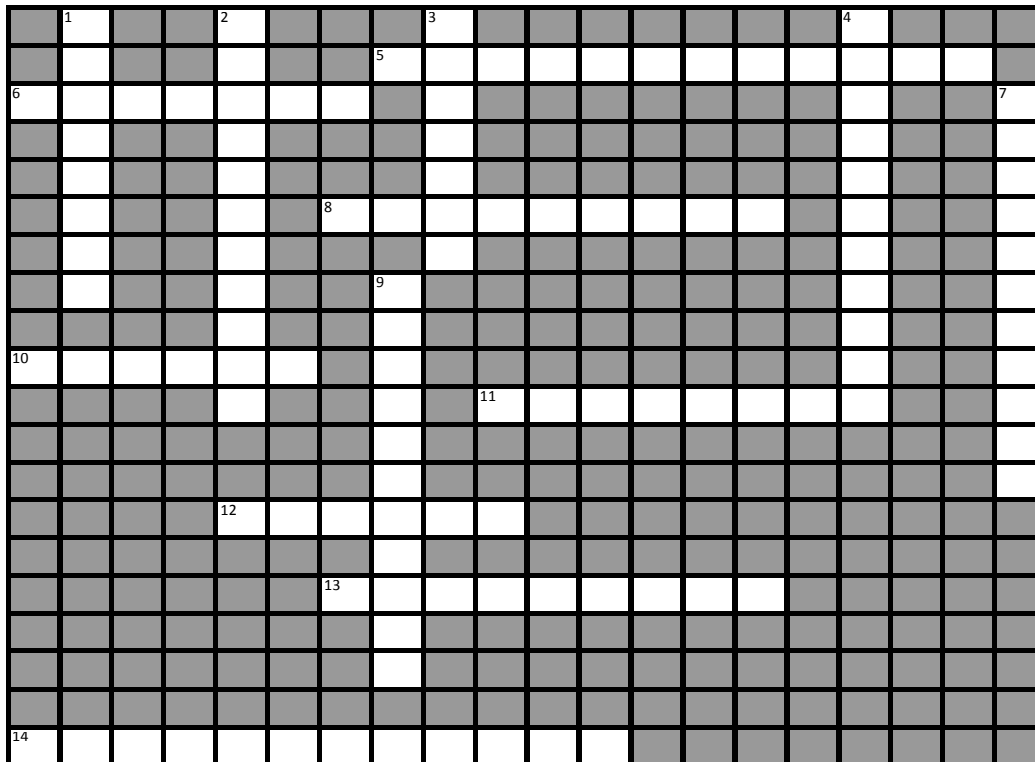
ΠΗΓΗ: <http://www.sansimera.gr/biographies/112#ixzz2wxkrVTPj>

Δύο από τα έργα των παιδιών, αυτό για τον Δ. Σολωμό και ένα άλλο για τον Ν. Γύζη, επικollούνται στην είσοδο της πόρτας του Αμφιθεάτρου της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ. όπου τη Δευτέρα 24/3/2014 διεξάγεται η σχολική γιορτή για την 25^η Μαρτίου του 1821.

8η διδακτική ώρα

Την Παρασκευή 21/3/2014, αφού την Τετάρτη 19/3/2014 και Πέμπτη 20/3/2014 δεν διεξάγονται μαθήματα λόγω απεργίας της ΑΔΕΔΥ, στην αίθουσα Πληροφορικής σε μία διδακτική ώρα η κάθε ομάδα από τα παιδιά με τη χρήση του λογισμικού [crosswordpuzzlegames](#) δημιουργεί το δικό της σταυρόλεξο με ηρωικές μορφές του 1821.

Σταυρόλεξο για το '21⁴



ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ


5. Ο Γέρος του Μοριά
6. Πυρπολητής από τα Ψαρά
8. Σουλιώτης Αγωνιστής
10. Έλληνας ζωγράφος με πίνακες από μάχες του 1821
11. Και αυτός έλληνας ζωγράφος που εμπνεύστηκε από το '21
12. Σκοτώθηκε στην Αλαμάνα
13. Έλληνες αγωνιστές πριν την επανάσταση του 1821
14. Καπετάνισσα από τις Σπέτσες

ΚΑΘΕΤΑ

1. Υδραίος Ναυτικός
2. Το μικρό του όνομα Γιώργος
3. Ο εθνικός μας ποιητής
4. Εκδικήθηκε το θάνατο του Διάκου
7. Παππός και αγωνιστής του 1821
9. Γάλλος ζωγράφος με πίνακες από μάχες του 1821

⁴ Σταυρόλεξο της 2^η ομάδας

Στο διάλειμμα χρησιμοποιούν το σταυρόλεξο για παιχνίδι με τα παιδιά από το άλλο τμήμα της Γ΄ Τάξης του σχολείου. Με τον τρόπο αυτό αναπτύσσεται η συνεργασία μεταξύ παιδιών που φοιτούν στο σχολείο. Επειδή η δημιουργία ενός σταυρόλεξου με τη χρήση του συγκεκριμένου λογισμικού δεν απαιτεί ιδιαίτερο χρόνο, τα παιδιά επιστρέφουν στην αίθουσα διδασκαλίας τους και συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας⁵ με ασκήσεις γραμματικής και ορθογραφίας.




1. Να συμπληρώσεις τη μυστοστοιχίδα

- ΥΙΚΗ
- ΨΑΡΑ
- ΦΩΝΗ
- ΕΛΛΗΝΟ
- ΡΗΜΑ
- ΤΗΝ
- ΧΙΟΣ


- Θεότητα της ελληνικής μυθολογίας που προσομοιώνει τη δόξα του ελληνικού πολιτισμού.
- Νησί του Αιγαίου που πρωτοστάτησε στην ελληνική επανάσταση του 1821.
- Τη χρησιμοποιούν οι άνθρωποι για να ομιλούν.
- Ηρωίδα της ελληνικής επανάστασης του 1821 (το μικρό της όνομα).
- Κλιτό μέρος του λόγου, απαραίτητο σε κάθε πρόταση.
- Άρθρο της αιτιατικής αιώσης του ενικού αριθμού στην κλίση των θηλυκών.
- Νησί του Αιγαίου που είναι διάσημο για τη παραγωγή μαστίχας.

2. Να κυκλώσεις τα ρήματα στις παρακάτω προτάσεις και να γράψεις σε ποιο χρόνο βρίσκονται



Η ελληνική επανάσταση του 1821 ήταν μια παράτολμη ενέργεια. Παρατατικός
 Η σημερινή Ελλάδα οφείλει την ελευθερία της στους ήρωες του 1821...
 Τα ιδανικά της ελευθερίας και ανεξαρτησίας θα χρησιμοποιούνται πάντα σε αγώνες ανθρώπων που θα κινούνται...
 Θέλουμε να επισκεφτούμε και να γνωρίσουμε τα Ψαρά...
 Όλοι μαζί έχουμε εργαστεί στην κατασκευή του σταυρόλεξου με τους ήρωες του 1821...

3. Να συμπληρώσεις τα γράμματα που λείπουν



Η "δόξα" του Σολ-μού, οικειοκίνητη, εντυπωσιακή, μέσα στην υποβλητικότητα της και δικαιοσύνη (και στην ανστηρότητα και τη λιτότητα με την οποία περιγράφεται) στη σοβαρότητα, το ύψος και τη βαρύτητα που αποπνέει, γυναικεία μορφή, που περιδιαβαίνει σιμά τα ερείκια αναλογιζόμενες τον ηρωισμό και την αυτοθυσία των Ψαριανών, καθιστά την πράξη τους σύμβολο θυσίας και ολοκληρωτικής προσφοράς στην διεκδίκηση της Ελευθερίας, όχι μόνο των Ελλήνων αλλά όλων των ανθρώπων.

⁵ Τεκμήριο εφαρμογής.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4. Να ταξινομήσετε τα παρακάτω ονόματα στις αντίστοιχες στήλες:
(Κολοκοτρώνης, Κανάρης, Γόλης, Μισούλης, Τζόκος, Μπουμπουλίνα, Παπαφλέσσας, Νελεακρούα, Μπότσαρης, Λαβός Βύρων, Υψηλάντης, Ανδραύτσας, Βαλαωρίτης, Αντρέας Κάλβος, Βρυζάνης, Καραϊσκάκης, Διάκος, Σολωμός)

Αγωνιστές	Συγγραφείς	Ποιητές
Κολοκοτρώνης Κανάρης Παπαφλέσσας Νελεακρούα Μπότσαρης Βαλαωρίτης	Νελεακρούα Γόλης Τζόκος Μισούλης	Σολωμός Καραϊσκάκης Διάκος Υψηλάντης

Όνοματεπώνυμο: ΧΚ



ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ



1. Να συμπληρώσεις τη μεσοστοιχίδα

1. _ _ K _
2. _ A _ _
3. _ _ N _
4. _ A _ _ _
5. P _ _ _
6. _ H _
7. _ _ _ Σ

1. Θεότητα της ελληνικής μυθολογίας που προσωποποιούσε τη δόξα του ελληνικού πολιτισμού.
2. Νησί του Αιγαίου που πρωτοστάτησε στην Ελληνική Επανάσταση του 1821.
3. Τη χρησιμοποιούν οι άνθρωποι για να ομιλούν.
4. Ηρωίδα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 (το μικρό της όνομα).
5. Κλιτό μέρος του λόγου, απαραίτητο σε κάθε πρόταση.
6. Άρθρο της αιτιατικής πτώσης του ενικού αριθμού στην κλίση των θηλυκών.
7. Νησί του Αιγαίου που είναι διάσημο για τη παραγωγή μαστίχας.



2. Να κυκλώσεις τα ρήματα στις παρακάτω προτάσεις και να



γράφεις σε ποιο χρόνο βρίσκονται

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 ήταν μια παράτολμη ενέργεια . **Παρατατικός**

Η σημερινή Ελλάδα οφείλει την ελευθερία της στους ήρωες του 1821.....

Τα ιδανικά της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας θα χρησιμοποιούνται πάντα σε αγώνες ανθρώπων που θα καταπιέζονται.

Θέλουμε να επισκεφτούμε και να γνωρίσουμε τα Ψαρά.

Όλοι μαζί έχουμε εργαστεί στην κατασκευή του σταυρόλεξου με τους ήρωες του 1821.



3. Να συμπληρώσεις τα γράμματα που λείπουν

Η «Δόξα» του Σολ...μού, σκεπτικ...', εντυπωσιακ...'. μέσα στ...ν υποβλητικότητα τ...ς και δωρικ...'. (και στ...ν αυστηρότητα και τ... λιτότητα με τ...ν οπ...'.α περιγράφετ... και στ... σοβαρότητα, το ύφ...ς και τ... βαρύτητα που αποπνέ...) γυναικεία μορφ...', που περιδιαβαίν... αμίλητ... τα ερείπια αναλογιζόμεν... τ...ν ηρωισμ...'. και τ...ν α...τοθυσία τ...ν Ψαριαν...'.ν, καθιστά τ...ν πράξ... τους σύμβολ... θυσίας κ... ολοκληρωτικ...'.ς προσφοράς στ...ν διεκδίκησ... της Ελευθερίας, όχι μόνο τ...ν Ελλήν...ν αλλά όλ...ν τ...ν ανθρ...'.π...ν.



4. Να ταξινομήσεις τα παρακάτω ονόματα στις αντίστοιχες στήλες:

(Κολοκοτρώνης, Κανάρης, Γύζης, Μιαούλης, Τσόκος, Μπουμπουλίνα, Παπαφλέσσας, Ντελακρούα, Μπότσαρης, Λόρδος Βύρων, Υψηλάντης, Ανδρούτσος, Βαλαωρίτης, Ανδρέας Κάλβος, Βρυζάκης, Καραϊσκάκης, Διάκος, Σολωμός)

Αγωνιστές	Ζωγράφοι	Ποητές

Όνοματεπώνυμο:.....



Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στη Μελέτη Περιβάλλοντος ή να γίνει διαθεματικό, αφού μπορεί να συνδυαστεί με τα Μαθηματικά και τις μετρήσεις αποστάσεων ή τα έξοδα μετακίνησης μιας οικογένειας για ημερήσια εκδρομή στο βουνό.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ήταν απλό και εύκολο στην εφαρμογή του, τρία από τα βίντεο που υπήρχαν στη σύνταξή του είχαν αφαιρεθεί από το youtube και έτσι δεν προβλήθηκαν. Ακόμη δεν πραγματοποιήθηκε η επίσκεψη σε μνημεία της πόλης, αφού οι απεργίες της ΑΔΕΔΥ συνέβαλλαν στη μείωση του διαθέσιμου χρόνου υλοποίησης του σεναρίου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
